

T.C.
ANKARA
4. İCRA HUKUK MAHKEMESİ

TÜRK MİLLETİ ADINA
GEREKÇELİ KARAR

ESAS NO : 2013/981
KARAR NO : 2014/117
26. İcra Dairesi : 2013/13862
HAKİM : MUSTAFA KARA 35009
KATİP : ARZU AKCA 102847

DAVACI : MEHMET CEMAL ÖZYARDIMCI - 19724556908
VEKİLİ : Av. BAYRAM GARİP - Sağlık 1 Sokak 17/26 Sıhhiye/ ANKARA
DAVALI : MAMAK BELEDİYE BAŞKANLIĞI -
VEKİLİ : Av. EROL BODUR - Mamak Belediye Başkanlığı Mamak/ ANKARA
DAVA : Şikayet
DAVA TARİHİ : 03/10/2013
KARAR TARİHİ : 21/01/2014
YAZIM TARİHİ : 22/01/2014

Mahkememize açılan davanın yapılan açık yargılamasının sonucunda,

DAVA : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; karşı taraf takip alacaklısının müvekkili aleyhine Ankara 26. İcra Müdürlüğü' nün 2013/13862 esas sayılı dosyası ile icra takibi başlattığını, takip dayanağı Sayıştay ilamının ilam niteliği taşımadığından ilamlı takibe konu edilemeyeceğini, Yeni Sayıştay Kanunu' na göre borcun zamanaşımına uğradığını, müvekkili hakkında açılan ceza soruşturması sonucunda, asliye ceza mahkemesi tarafından beraat kararı verildiğini belirterek takibin iptalini talep etmiştir.

CEVAP : Davalı vekili cevap dilekçesinde özetle, takibe konu belgenini adı üstünde Sayıştay İlamı olduğunu, bu nedenle icra emri gönderilmesinde herhangi bir usulsüzlük olmadığını, ilamın 2005 tarihinde kesinleştiğini bu nedenle henüz zamanaşımına uğramadığını, cezai sorumluluk ile hukuki sorumluluğun farklı olduğunu belirterek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

TAKİP DOSYASI : Celbedilen takip dosyasının tetkikinde; alacaklısının Mamak Belediye Başkanlığı, borçlularının Mehmet Cemal Özyardımcı ile İbrahim Erkuş olduğu, takibin Sayıştay' ın 2000/1310 esas ve 30/10/2003 tarihli kararına istinaden yapıldığı anlaşılmıştır.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun Sayıştay İlamının niteliği ile ilgili değerlendirme yaptığı 29.06.2011 tarih, 2011/4-206 esas, 2011/461 karar sayılı ilamında aynen;

'1924, 1961 ve 1982 Anayasaları, Sayıştay' ı anayasal bir kurum olarak düzenlemişlerdir. Anayasa ve yasalardaki Sayıştay' la ilgili hükümler, belirli bir gelişme süreci içinde kararlılık göstermektedir. 1961 Anayasası' nın Sayıştay' la ilgili hükümleri, 1982 Anayasası' nın 160. maddesinde bazı eklemelerle temelde korunmuştur.

1982 Anayasası' nın Sayıştay konusunda getirdiği yenilik, Sayıştay' ın yargı bölümünde düzenlenmesi ve Sayıştay' ca verilen kesin hükümler hakkında idari yargı yoluna başvurulamamasıdır.

Sayıştay, 1982 Anayasası' nın "Yargı" başlıklı üçüncü bölümünde yer almaktadır.

Ne var ki, Sayıştay' a Anayasa' nın "Yargı" bölümünde yer veren yeni düzenleniş biçimi Sayıştay' ın yüksek yargı yeri olarak nitelendirilmesi için yeterli değildir.

Anayasa'nın "yargı" başlıklı üçüncü bölümünün "Genel Hükümler" başlığını taşıyan I.ayrımı; mahkemelerin bağımsızlığını, hâkimlik ve savcılık güvencesini, hâkimlik ve savcılık mesleğini, mahkemelerin kuruluşunu ve türlerini, "Yüksek Mahkemeler" başlığını taşıyan II.ayrımı da; Anayasa Mahkemesi ile Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi ve Uyuşmazlık Mahkemesi'ni düzenlemektedir. Anayasa'da yüksek yargı organları ve yargı düzenleri tek tek sayılmıştır. Sayıştay, yüksek yargı organları ve herhangi bir yargı düzeni arasında gösterilmemiştir.

Nitekim Sayıştay, yargı bölümünün genel hükümleri ile hâkim ve savcılar ve yüksek mahkemeleri düzenleyen ayrımında değil; idari bir kuruluş olan Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'ndan sonra gelen diğer bir ayırmada yer almaktadır. Sayıştay, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu gibi yargı bölümünde yer almasına karşın, Anayasa'nın 138-158.maddelerinde belirlenen ve düzenlenen yargı organlarından değildir.

Anayasa'nın 160.maddesinin üçüncü fıkrasında, Sayıştay'ın işleyişinin yasayla düzenleneceği öngörülmüştür.

Sayıştay, genel ve katma bütçeli idarelerin gelir ve giderlerini ve mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) adına denetlemek ve mali yönetimin belirli görevlilerinin hesaplarını yasında gösterilen kendine özgü yöntemlerle incelenmekle görevlidir. Denetleme ve sorumluların hesaplarını kesin hükme bağlama TBMM adına yapılmaktadır. Bu denetim, yargısal değil özel yöntemler kullanılarak yapılan ve özü itibarıyla idari nitelikte bir tür denetimdir.

Yargı organlarının inceleme, araştırma ve hüküm verme yollarını düzenleyen yargılama yöntemleri ise, yalnızca yargı organlarında ve hâkimlerce kullanılan yargılama yöntemlerini içerirler.

Sayıştay'ın gerek iç düzenlemesinde gerekse çalışma yöntemlerinde yüksek yargı organlarına benzer düzenlemeler gözlenmektedir. Bu düzenlemeler Anayasa koyucunun değil, Yasakoyucunun tercihinin sonucudur.

Sayıştay Yasası'nda, inceleme ve karar yolları için yargı organlarında kullanılan "yargılama", "hüküm", "temyiz", "içtihadı birleştirme" ve "ilam" gibi terimlerin kullanılmış olması Sayıştay'ın işlevinin yargısal nitelikte olduğunu göstermez. Bu isimler altında ve çeşitli aşamalar durumunda yapılan çalışmalar, denetim işlevi olup hâkimler tarafından yargı gücü kullanılarak yapılan bir uyuşmazlığın çözümü niteliğindeki işlerden değildir.

Bu nedenlerle Sayıştay'ın yargı organı olarak nitelendirilmesi olanaksızdır.

1982 tarihli Anayasa'nın hazırlanışı sırasında Danışma Meclisi'nce Sayıştay, hesap mahkemesi olarak nitelenmiş ve yüksek mahkemeler arasında sayılmıştır. Anayasa tasarısının Milli Güvenlik Konseyi'nce incelenmesi sırasında ise, Sayıştay yargı organı sayılmayarak Danışma Meclisi metni değiştirilmiştir. Milli Güvenlik Konseyi'nce bu konuda yapılan değişikliğin gerekçesinde;("...yargı yetkisinin ancak Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılabileceği göz önünde tutularak, Sayıştay, "İlk ve son derece hesap mahkemesidir." ibaresi metinden çıkartılmıştır...") denilmektedir.

Bu husus da, Sayıştay'ın bir yargı organı olmadığını açıklıkla ortaya koymaktadır.

Anayasa'nın hazırlık çalışmalarının ilk aşamasında Sayıştay bir yargı organı olarak düşünülmesine rağmen, son aşamada bundan vazgeçildiği de açıkça görülmektedir.

Anayasa'nın Sayıştay'a ilişkin 160. maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde; "Sayıştay, genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlanma işlerini yapmakla görevlidir." denilmektedir.

Anayasa, Sayıştay'a mali denetim yapabilmesi için kamu yönetimine ilişkin hesapları inceleyerek sonuçlandırılması görevini vermiştir.

Sayıştay'da uygulanan denetim sisteminde saymanlar ve kimi kamu görevlileri için farklı bir sorumluluk yöntemi uygulanmaktadır. Kamu görevlilerinin bağlı bulundukları yönetime karşı

olan sorumlulukları, özel hukuk kurallarına göre, adliye mahkemelerince belirlenir. Saymanlar ve kimi kamu görevlileri için mali sorumluluk ise Sayıştay'ca saptanır. Bu sistemde Sayıştay'ca önce ilgililerin hesapları incelenmekte ve sonuçta, gerekirse, sorumluluğa karar verilmektedir. Sayman ve diğer kamu görevlileri, Sayıştay'ın kendilerini sorumlu tutan kararına karşı bir tür "itiraz" ile Sayıştay'da üst inceleme yoluna başvurabilmektedirler. Sorumluluğun saptanmasına ve sonucuna ilişkin kararlar Sayıştay'ca verilmektedir.

Böyle bir yapı, yargının temeli olan sav, savunma ve karar sürecine aykırıdır. Ayrıca, bu tür başvuru yolları uyuşmazlığın temel çözüm yolu olan ve tarafların varlığına dayanan "dava" gibi değerlendirilemez.

Öte yandan, Sayıştay incelemelerinin son ve kesin nitelikte olduğunu göstermek üzere "kesin hüküm" terimi kullanılmıştır. Bu kararlar yargı yerlerince verilmiş ya da yargısal nitelikte hükümlerden değildir. Buradaki "kesinlik" yargısal anlamda değil, başka bir organca yeniden incelenememe ve değiştirilememe anlamındadır.

Bütün bunlar, Sayıştay'ın uyuşmazlıkları çözümle görevli bir yargı yeri olmadığını göstermektedir.

Anayasa'nın 125.maddesinin ikinci fıkrası ile Yüksek Askeri Şûra kararları (07.05.2010 tarih ve 5982 Sayılı Kanun'unun 11.maddesiyle getirilen istisna hariç), 159.maddesinin onuncu fıkrası ise Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları (07.05.2010 tarih ve 5982 Sayılı Kanun'unun 22.maddesiyle getirilen istisna hariç) yargı denetimi dışında tutulmuşlardır. Yüksek Askeri Şûra ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları aleyhine (istisnalar hariç) yargı yoluna başvurulamaması, bu kurullara mahkeme niteliğini kazandırmayacağı gibi, Anayasa'nın 160. maddesine göre Sayıştay'ca verilen kesin hükümler aleyhine idari yargı yoluna başvurulamaması da Sayıştay'a yargı organı niteliğini kazandırmaz.

Anayasa'nın 160.maddesine göre Sayıştay, TBMM adına denetleme yapmak ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamakla görevlidir. Anayasa'nın 9.maddesine göre yargı yetkisi, Türk Ulusu adına bağımsız mahkemelerce kullanılır. Mahkemeler, yargı gücünü kullanarak yargılama yolları ile yasa kurallarını somut olaylara uygularlar ve taraflar arasındaki uyuşmazlıkları ve anlaşmazlıkları çözümler.

Bu nedenle, TBMM adına denetim görevi yapan bir kuruluş, anayasal bir kuruluş olsa bile yargı organı olarak nitelendirilemez.

Nitekim, aynı görüş Anayasa Mahkemesinin 11.07.1991 gün ve E:1990/39, K:1991/21 sayılı kararı ile Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 15.11.1993 gün ve E:1993/46, K:43 sayılı kararında da benimsenmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin anılan kararında ayrıca, Sayıştay'ın, Anayasa'nın 158. ve 2247 Sayılı Yasa'nın 1.maddesinde sayılan yargı yerleri kapsamına girmediğinden Sayıştay'ca verilen karar ile adli yargı kararı arasında olduğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının incelenmesinin, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi dışında kaldığı da belirtilmiştir.

Nitekim, öğretide de, Sayıştay'ın bir yargı organı olmadığı benimsenmiştir (Onar, Sıddık Sami: İdare Hukukunun Umumi Esasları, Cilt:2, İstanbul 1966, s.794-795; Aksi yöndeki görüş için bakınız: Uz, Abdullah: Hesapları Kesin Hükme Bağlamakla Görevli Sayıştay'ın Yargısal Kimliği, AÜHF Dergisi, Yıl:2005, Cilt:54, Sayı:4, s.369 vd.).

Görüldüğü üzere, bir yargı yeri olarak kabul edilmeyen Sayıştay'ın verdiği kararın da, "mahkeme ilamı" niteliğinde olduğu söylenemez.

Öyleyse, bir kanun hükmünün uygulanmasında, yargı mercileri ile Sayıştay'ın yorumunun bağdaşmaması ve dolayısıyla farklı bir sonuca varılmış olması halinde, yargı mercilerinin yorumuna dayanan mahkeme ilamına değer verilmesi gerekir.

Nitekim, Hukuk Genel Kurulu'nda yapılan görüşmelerde; Sayıştay'ın verdiği kararın, aynı konuda verilmiş bir yargı merciinin kararı karşısında, "mahkeme kararı" olarak dikkate alınamayacağı hususu oybirliğiyle benimsenmiştir.

Nihayet, mahkeme ilamı olarak nitelendirilmeyen Sayıştay kararının, ilgili olduğu konuda

yargı yerlerince dikkate alınıp, "güçlü delil" olarak kabul edilmesine ise bir engel bulunmamaktadır.'

Kararda ayrıntılı şekilde açıklandığı üzere sayıştay ilamları teknik anlamda mahkem eilamı niteliğinde değildir ve bu nedenle usulünce verilmiş yargı kararları karşısında güçlü delil olma ötesinde bir etkisi yoktur.

İİK'nun 38. maddesinde mahkeme ilamı olmamakla birlikte ilam niteliğinde kabul edilebilecek belgeler sayılmış olup bu belgeler içerisinde Sayıştay İlamlarından bahsedilmemiştir.

Bu açıklamalar ışığında Sayıştay İlamlarının ilamların icrasın aözü takip usulü ile icra edilmesi mümkün değildir. Bu sebeple icra emri gönderilmesinin usulsüz olduğu kanaatine varılarak diğer yönleri incelenmeksizin şikayetin bu yönüyle kabulüne ve icra emrinin iptaline karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM :Yukarıda anlatılan nedenlerle;

- 1- Davacının şikayetinin kabulü ile; icra emrinin iptaline,
- 2- Harç peşin olarak alındığından yeniden harç alınmasına yer olmadığına,
- 3- 500 TL vekalet ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,
- 4- Davacı tarafından peşin olarak yatırılan 39,35 TL harç ile 24,00 TL tebligat giderinden ibaret toplam 63,35 TL yargılama giderinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,
- 5- Artan gider avansının kararın kesinleşmesi ve talep halinde yatırına iadesine dair taraf vekillerinin yüzüne karşı tefhim tarihinden itibaren 10 gün içerisinde Yargıtay ilgili hukuk dairesi nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere karar verildi. 21/01/2014

Katip 102847

Hakim 35009